

כתורה שיש בה ד' מדריגות, וכמ"ש⁸⁷ אז ראה יספרה הכינה וגם חקר. וכן גם בסדר ירידת הנשמה יש בה ד' בחינות⁸⁸, טהורה כראתה יצרתה ונפתחתה⁸⁹. והנה, הבחי' השייכת להגוף היא הבחינה הרביעית, רובע, בחי' אות ה' אחרונה. וזהו אומרו כל ישראל יש להם חלק לעוה"ב, שזה שיהיו כל ישראל שרים, שאצל כולם יהי גילוי בחי' הסוכ"ע מצד קיום המצוות בגשמיות ע"י הגוף, הוא רק בהבחי' הרביעית (רובע שנקרא חלק) שכנגד אות ה' אחרונה, השייכת להגוף, משא"כ בשאר הבחינות שבנשמה שלמעלה מהתלבשות בגוף, שהם כנגד שאר הג' אותיות, יהיו חילוקי דרגות גם לעתיד לבוא. וע"ד מ"ש⁹⁰ כי כולם ידעו אותי למקטנם ועד גדולם, והיינו, שכולם ידעו אותי בשוה, ומ"מ, יהיו גם חילוקי דרגות מקטנם ועד גדולם⁸².

(ח) **ועפ"ז** יוכן ענין קישור הנשמה בגוף, שמקושרים יחד ופועלים פעולה אחת, שזהו לפי שהגוף שרשו מבחי' סוכ"ע, וכיון שהנשמה מרגשת את מעלת הגוף, לכן רוצה להתקשר בו, כדי שעפ"ז תוכל גם היא לקבל מבחי' סוכ"ע. וכמו שהוא בענין אורות וכלים, דשרש הכלים הוא למעלה משרש האורות, אלא שבהכלים עצמם השרש שלהם הוא בהעלם, אבל האור שענינו הוא גילוי, ה"ה מרגיש את מעלת שרש הכלי, והוא המגלה בהכלים השרש שלהם, ולכן רוצה להתקשר בהכלי, כדי שעפ"ז יקבל גם הוא משרש הכלים. וכשם שבאורות וכלים מתגלה שרש הכלים ע"י האורות דוקא, כן הוא גם בענין נשמה וגוף, מתגלה תסביר ותגלה בהגוף את גילוי אור הסוכ"ע שהוא שרש הגוף דוקא, והוא השכר של הגוף דוקא, ועי"ז שהנשמה תסביר זאת להגוף, תבוא גם הנשמה על שכרה, שגם היא תקבל מהגוף את גילוי אור הסוכ"ע, אבל עיקר הגילוי יהי' בהגוף דוקא. וזהו ונגלה כבוד הוי' וראו כל כשר דוקא, לפי שעיקר גילוי אור הסוכ"ע יהי' בהגוף דוקא, וממנו תקבל גם הנשמה.

בס"ד. ל"ג בעומר התשכ"ב*

שיך המעלות לדוד הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד, ומדייק כ"ק מו"ח אדמו"ר במאמרו ד"ה זה, הרי שבת אחים הוא שיושבים יחד באחוזה ובאהבה, ומה מוסיף גם יחד. ומבאר, דאחים הם הנשמות ודכר ונוקבא השייכים זל"ז (חתן וכלה), ושבת אחים הוא הקירוב וההתקשרות שלהם בקישורי תנאים, וזהו הכנה להנשואין, שאז נעשה (גם) יחד, נוסף על התקשרות גם יחד.

וממשיך בהמאמר, דאיתא בזה"ר שבת אחים גם יחד, קוב"ה וכנסת ישראל, גם לרבות ישראל דלתתא. ויש לומר, שהשייכות דהפירוש שאחים הם חתן וכלה עם מאמר הזהו דקאי על קוב"ה וכנס"י, הוא, כי חתן וכלה שלמטה משתלשלים מחתן וכלה שלמעלה, הקב"ה וכנסת ישראל, ולכן מביא בהמאמר מ"ש בזהו (שבת) אחים הם הקב"ה וכנס"י, כי זהו היסוד להפירוש שאחים הם חתן וכלה.

ולכאורה יש להוסיף, דהביאור שבהמאמר (כשני העיניים דשבת אחים וגם יחד) הוא גם להפירוש שאחים קאי על בני ישראל, שבהאזהבה והאחוזה שלהם שתי מדריגות בכללות. התקשרות (כדוגמת קישורי תנאים), ועי"ז באים אח"כ להתאחדות. ועפ"ז יש לומר, דזה שמביא בהמאמר פירוש הזהו דשבת אחים גם יחד קאי על היחוד דקוב"ה וכנס"י, הוא, כי בכדי שהאזהבה והאחוזה דישראל תהי' באופן

* המאמר הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א, ויצא לאור בקונטרס ל"ג בעומר — תשי"ז.
 (1) חתלים קלג, א.
 (2) דל"ג בעומר תרצ"ב, כתנאים של בתו הרבנית וכו'. מרת שיינא עם כעלה היה"ח וכו' ר' מנחם מענדל הכהן הארבענשטיין הי"ד.
 (3) ראה בארוכה מאמרי אדמו"ר האמצעי ויקרא ח"ב ע' תרצו ואילן.
 (4) ח"צ I, ב.
 (5) ראה ד"ה אשר ברא התשל"ט ט"ב (סה"מ מלקט ח"ד ע' עט), ובהנמקן שם הערה 9.
 (6) וראה בד"ה זה תרצ"ב ה"ג, שבהקב"ה ובנסי"י ששם הענינים דקישורי תנאים וחתונה, דבתגה"ש הוא החתונה דקב"ה וישראל כמדו"ל (תענית כו, ב — במשנה) כיום חתונתו זה מתן תורה ובל"ג בעומר הוא הקישורי תנאים "זמאו עד תגה"ש הם מועדי שילוח סבלונות מהחתן לכלה".
 (7) ד"לכאורה" הוא גם בענין דהוא למסקנא (ראה שדי"ח כללי הפוסקים סט"ז אות ח).
 (8) מפרשים לתהלים שם. וראה חז"ל נט, ב — הובא לקמן ס"ז.

(80) ע"פ ברכת אליך נשמה.
 (81) ידמיי לא, לג.
 (82) ראה גם המשך ונכה תליל פק"ז.

(78) איוב כח, כו. שמו"ד פ"מ, א. וראה
 סה"מ תרנ"ח ע' צג. ובכ"מ.
 (79) ראה לקו"ת ר"פ האזינו.

דיחוד (דוגמת היחוד דנשואיך), הוא ע"י גילוי היחוד דישראל עם קוב"ה¹⁰. ועפ"י יש לבאר גם מה שהכתוב"י ממשיך (שבת אחים גם יחד הוא) כשמן הטוב על הראש יורד על הזקן זקן אהרן שירוד על פי מדותיו, כי בכדי שהיחוד דקוב"ה וישראל יפעול בישראל אהבה ואחווה אמיתית עד באופן דיחוד, הוא ע"י ירדת והמשכת שמן הטוב, כדלקמן (סעיף ח).

ב) ויובן זה בהקדים דאיתא כזה"י זמנא חדא הוא צריכא עלמא למיטרא, אתו לקמי' דרשב"י, וע"י שאמר דרוש בפסוק הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד ירד מטר. וידוע הדין כזה"י, הרי מצינו שבכדי לפעול ירדת גשמים היו מוסיפים שש ברכות בשמו"ע¹¹ וגזורים י"ג תעניות¹², וחוני המעגל עג עוגה ועמד בתוכה והתפלל¹³. ורשב"י פעל זה ע"י אמירת דרוש בליל יגיעה כלל.

ונקודת הביאור כזה (כמוכן מהדרושים), דזה שצריך להשתדלות מיוחדת לפעול ירדת גשמים הוא בתפלה. דכיון שתפלה היא מלמטה למעלה, לכן בכדי שהעבודה (תפלה) דהתחתונים תעורר ותמשיך גשמים (דשרש הגשמים הוא למעלה מהשתלשלות¹⁴) צריכה להיות השתדלות מיוחדת. ורשב"י המשיך ירדת גשמים ע"י אמירת תורה, דתורה היא מלמעלה למטה, ולכן לא ה"י צריך לעבודה ולגיעה.

והטעם על זה שרשב"י דוקא המשיך ירדת גשמים ע"י אמירת תורה, הוא, כי ירדת גשמים (לאחרי שה"י תחלה עצירת גשמים) הוא שיוני בהעולם, דזה שנעשה שינוי בעולם הוא (בדרך כלל) ע"י תפלה, כמבואר בתניא¹⁵. אלא שברשב"י, גם בעסק התורה שלו היחה (גם) המעלה דתפלה, ולכן המשיך ירדת גשמים ע"י אמירת תורה.

(9) ראה תניא פרק לב.
 (10) ועפ"י ימתקן מה שמדייק בהמאמר מ"ש בהוי"ג "גם לרבוב ישראל דלתתא".
 (11) תהלים שם, ב.
 (12) ח"ג נט, ריש ע"ב.
 (13) ד"ה "חז"ג כ"י דעלמא הוה צדיק למיטרא באוה"ת ויקרא (הוספות) ע' רנד ואילן [נדפס גם בביתארי זוהר להצ"צ כרך ב אחרי ע' תקנא ואילן]. ד"ה כזה"י פ' אחרי כ"י זמנא חדא תוכ"מ (סה"מ תרכ"ז ע' רסו ואילן). סה"מ עטר"ת ס"ע קל ואילן. סה"מ תרפ"ז ע' צא.
 (14) תשנה תענית טו, א. רמב"ם ה"ל תעניות פ"ג ה"ז. שם פ"ד ה"ז ואילן. טרש"ר א"י ה"ל תענית סתקע"ה.
 (15) משנה שם י"ב, ב. רמב"ם שם פ"ג ה"ב ואילן. טרש"ר שם.
 (16) תענית כ"ג, א.
 (17) ראה תענית (ב, א) ודגשמים לא נמסרו ביד שליח. וראה סה"מ תרמ"ד ע' קנה.
 (18) ק"ר"א רד"ה להבין מ"ש בפע"ח (קנה, א).

ג) והענין הוא, דהחילוק בין תורה ותפלה הוא ע"י החילוק בין ברכה ותפלה¹⁹. דתפלה היא מלמטה למעלה (כנ"ל), שהתפלל הוא למטה ומבקש שישפיעו לו מלמעלה, וברכה היא מלמעלה למטה, שהמברך [זה שיש לו כח לברך, וע"ד אברהם אבינו שאמר לו הקב"ה] הברכות נתונות לך"י הוא למעלה מהשורש שממנו נמשכת הברכה וממשיך אותה מלמעלה למטה. וזהו שברכה היא בדרך ציווי, כי המברך הוא למעלה מהשורש שמשם נמשכת הברכה ולכן בכחו לצוות.

והנה המעלה דברכה לגבי תפלה היא בנוגע להאדם המברך והמתפלל, אבל בנוגע להמשכה עצמה, ההמשכה שע"י תפלה היא נעלית יותר. דענין הברכה הוא להמשיך מה שכבר נמצא בהמקור ולא דבר חדש, וענין התפלה הוא בקשה מהקב"ה שגם באם לא ישנה ח"ו ההשפעה גם בהמקור, ולא עוד אלא שנוגו עליו שיה"י חולה ח"ו וכיו"ב, מ"מ, תומשך לו השפעה חדשה מאו"ס שלמעלה מהשתלשלות. דזהו שאומרים בכמה תפלות יהי רצון, דפירוש יהי רצון הוא שיהי רצון חדש. והטעם על זה שהמשכת אור חדש הוא ע"י התפלה דוקא, כי למעשה ידך תכסוף²⁰, ולכן, ע"י התפלה, עבודת המטה, מגיעים לאו"ס שלמעלה מהשתלשלות.

ד) והנה ענין זה שבתפלה (שעל ידה נמשכת השפעה חדשה) הוא בכללות גם בתורה. דזה שע"י הפסק דין שבתורה נעשה שינוי בעולם²² [שנעשה דבר חדש שלא ה"י גם בשרש ומקור העולם], הוא, כי התורה היא למעלה משרש העולם (כי התורה היא חכמתו ית' שלמעלה מהחכמה דמעשה בראשית), ולכן, ע"י הפס"ד דתורה נעשה שינוי וחידוש בהעולם. ונמצא, שבתורה ישנם ב' המעלות, המעלה דתפלה — המשכת ענין חדש, והמעלה דברכה²³. דהשינוי והחידוש שנעשה בעולם ע"י הפס"ד דהת"ח העוסק בתורה הוא (לא בדרך בקשה

(19) בהבא לקמן ראה בהמצוין בהערה 13. וראה גם לק"ש ח"י ס"ע 38 ואילן, ובהנמסן שם.
 (20) במדב"ר פ"א, ב (כסופה).
 (21) איוב י"ד, טו.
 (22) כידוע הרא"י לזה מירושלמי (נדרים פ"ו סוף ה"ח. ועוד. הובא בשו"ע אדה"ז ה"ל נדה סקפ"ט סק"ג), דכאשר ב"ד מעברין את השנה — בתול"י חורין.
 (23) כ"מ באוה"ת ויקרא ובסה"מ תרכ"ז שבהערה 13. וראה גם סה"מ תרכ"ט ע' ג'. שברכת כהנים ישנם ב' המעלות (דברכה ותפלה), ובהמשך הענין שם בנוגע לתורה.

משרש העולם) לא הי' העולם ראוי למטר, וזה שירד אז מטר ע"י אמירת הדרוש הוא לפי שע"י אמירת הדרוש המשיך מאוא"ס שלמעלה מהחכמה בתורה, כדוגמת ההמשכה שע"י תפלה.

ויש לומר, דזה שע"י אמירת תורה דהרשב"י נמשך מאוא"ס שלמעלה מהחכמה דתורה, הוא, כי בפנימיות התורה מאיר בגילוי או"ס³³, ולהיות שרשב"י הי' מקור פנימיות התורה [וגם בלימוד הנגלה שלו האיר הפנימיות]³⁴, לכן ע"י אמירת תורה שלו המשיך בגילוי או"ס שלמעלה מהתורה.

(ו) **והנה** זה שכבדי לפעול שינוי בהנבראים הוא (כדרך כלל) ע"י תפלה (כמובא לעיל סעיף ב מתניא), הוא מצד שני טעמים. דזה שנעשה שינוי בהנבראים הוא ע"י המשכת או"ס שלמעלה מהשתלשלות, והמשכה זו היא ע"י העלאת מ"ן דתפלה (כנ"ל סוף סעיף ג), וגם כי בכדי שיהי' שינוי בהנבראים שלמטה ע"י האור שלמעלה מהשתלשלות שנמשך בהם צריכים הם להיות כלים להאור, וע"י העלאת מ"ן מלמטה נעשה המטה כלי להאור³⁵. ועפ"ז צריך לומר, דזה שרשב"י המשיך ירדת גשמים ע"י אמירת תורה הוא מפני שבאמירת תורה שלו היו שני הענינים, המשכת או"ס שלמעלה מהשתלשלות, וגם הזיכור דהמטה³⁶ (כדלקמן).

ויש לומר, דזהו גם מה דאיתא בזהר שההשפעה שהמשיך רשב"י ע"י אמירת תורה היתה ירדת גשמים, כי בזה מודגש דזה שבתורתו של רשב"י היתה גם המעלה דתפלה הוא לא רק המעלה דהמשכה מלמעלה מהשתלשלות אלא גם המעלה דזיכור המטה. והענין הוא, דזה שהשפעת הגשמים באה ע"י אתערותא דלתתא שייך להגשם עצמו. דכמו

(33) ראה המשך תעריב ח"ב פס"ד (ע' תשמ"ו).

(34) המשך תעריב שם. וראה גם המשך תוס"ז ע' מה. שם ע' שו. ובכ"מ. וראה ד"ה פתח ר"ש ה'תשל"ד ס"ז (סה"מ מלקט ח"ג ע' קנז), שע"י הגילוי דפנימיות התורה הגיע רשב"י להקשר דישראל וקוב"ה שלא ע"י אמצעות התורה.

(35) כ"ה להדין בסה"מ עטר"ת שם (ע' קלו). וראה ער"ז סה"מ תוע"ח ס"ע תב. ולהעיר שעפ"ז יומתק הלשון כתניא (ק"א קנה, סעי"א) "כדי להמשיך אור א"ס כלי העלאת מ"ן מלמטה דוקא" — דלכאורה, זה שצריך להעלות מ"ן "כדי להמשיך אור א"ס כ"ה" הוא מצד המשכה עצמה [דהמשכת אור שלמעלה מהשתלשלות הוא ע"י העלאת מ"ן מלמטה דוקא], וההוספה "להמשיך אור א"ס כ"ה לחטה", יש לומר, שכתבת "למטה" מרמו הטעם שבסה"מ עטר"ת שם.

(36) ראה ער"ז סה"מ תעריב שם (ריש ע' תב).

כתפלה, אלא בדרך ממילא. וכידוע³⁷ בענין מאן מלכי רבנן³⁸, דלהיות שלימוד התורה שלהם הוא בביטול, הרי הפסקי דינים שלהם הוא שהמלך עצמו (מלך מלכי המלכים הקב"ה) גוזר ואומר את הפסק דין, וכיין שזהו גזירת המלך, נעשה כן ממילא. ועד"ן הוא בנוגע להמופתים שעשו התנאים ואמוראים ע"י עסק התורה שלהם³⁹, כמו רשב"י שאמר גינאי נהרא חלוך לי ממיך⁴⁰, שישנם בזה שתי המעלות. שינוי וחדוש בהנהגה שאינו גם כשרשו ומקורו⁴¹ — המעלה דתפלה, ושהשינוי בהנהגה נעשה ע"י הציווי של רשב"י — המעלה דברכה.

(ה) **אלא** שאעפ"כ מעלה בתפלה לגבי תורה, כי תורה היא חכמה, וחכמה (גם החכמה דתורה שלמעלה מהחכמה דמעשה בראשית) היא באין ערוך לגבי או"ס, וע"י התפלה ממשיכים רצון חדש מאוא"ס שלמעלה גם מהחכמה דתורה⁴². ועפ"ז יש לומר, דהחידוש בזה שרשב"י המשיך ירדת גשמים ע"י אמירת תורה לגבי המופתים העצומים⁴³ שעשו כמה תנאים ואמוראים ע"י עסק התורה שלהם, הוא, שהשינוי בעולם שעשו כל התנאים והאמוראים הוא ע"י שהמשיכו וגילו שכן הוא ע"פ חכמת התורה⁴⁴, והחידוש דירידת מטר ע"י שרשב"י אמר דרוש בפסוק הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד, הוא, דהגם שהדרוש שאמר שייך רק לענין המטרי בכלל אבל לא הי' בו רמז שהעולם הי' ראוי אז למטר, ונמצא שגם ע"פ חכמת התורה (שלמעלה

(24) תר"א ירשב כו, ב. וראה אוה"ת ויקרא שם (ע' רנו). סה"מ תרכ"ז שם (ע' רעא).

(25) כ"ה בתר"א שם (ובכ"מ), ע"פ גיטין סב, א.

(26) לק"ת תוריע כב, ג. סה"מ הי"ט ע' 116.

(27) חולין ז, א.

(28) ראה לק"ת שם כג, א, דה שע"י התורה פעל חלוקת הנהגה הוא לפי שהגילוי שנמשך ע"י התורה הוא חלומה מהשתלשלות.

(29) ראה אוה"ת נשא ע' ערה, דהמשכה שע"י תורה, גם כמי שתורתו אומנת, היא מבחינת חכמה, וע"י התפלה "ממשיך יד רצון שלמעלה מהחכמה, ולכן אף שע"פ החכמה אין יסורים בלא עון עכ"ז ע"י הוצון נמשך המחילה".

(30) כ"ה הלשון בלק"ת שבהערה 26.

(31) להעיר מתורת הה"מ (לק"ת נו, ד. או"ת ר"פ בשלח לא, ג) דזה שהקב"ה גזר וצדיק מבטל (מ"ק טז, ב. וש"נ) הוא "כמשל אב שאומר חידוש בתורה הבין מגודל חריפותו ופולפלו סתוו את דבריו" — דמזה מובן, שזה שצדיק מבטל הוא מפני שבגולה (ע"ז נצחוני בני נצחוניי (כ"מ נט, ב) שכי"ה ע"פ חכמת התורה. ובהמשך הענין שם, דזה שאמר רשב"י אם אין אתה חולק מניין גזרתי עליך שלא יעברו בך מיס לעולם (חולין שם) הוא (לא גזירה בעלמא אלא) הסברה. עיי"ש.

(32) ראה אוה"ת ויקרא (ע' רנד. רנו). סה"מ תרכ"ז (ע' רעג).

מתגלה האהבה והאחדות דישאל והקב"ה. דע"י שבת אחים (האהבה האהבה דישאל) נמשך להיות גם יחד, גם לאכללא עמהון שכנינתא.

ח) **וְזָהָר** כשמן הטוב גר', שמן הוא חכמה, תורה, ושמן הטוב הוא פנימיות התורה.⁴² ויש לקשר זה עם מ"ש במפרשי הזהר.⁴³ דשמן הטוב הוא הארת יסוד דעתיק, כי גליא דתורה שייך לאוריק ופנימיות התורה לעתיק. וזהו שבת אחים גם יחד כשמן הטוב גר', שבכדי להיות שבת אחים הוא ע"י לימוד פנימיות התורה. וממשך בכחוב יורד על הזקן זקן אהרן שירוד על פי מדותיו, שהם שתי ירירות. זקן הוא הכנת והשגת התורה, זקן שקנה חכמה,⁴⁴ ומדותיו הם לבושי המצוות.⁴⁵ שהלימוד דפנימיות התורה צריך לחזור (דורכנעמען) כל הכחות שלו, הן ההכנה וההשגה והן המעשה בפועל. ועי"ז נעשה שבת אחים גם יחד, שהאהבת ישראל שלו היא כאופן דשבת אחים (התקשרות, דוגמת קישורי תנאים) ויחידה מזו באופן דגם יחד (יחוד דנשואין), ועי"ז קוב"ה אצית למילוליהו ונעשים כלים לקבל ההשפעה מאו"ס שאין בו הגבלות, גם לא ההגבלה דחכמת התורה, שהקב"ה עצמו משפיע לכאור"א מישראל רב טוב בטוב הנראה והנגלה, בבני חיי ומוזני וריחא.

(42) ראה גם ד"ה כשמן הטוב תרע"ח (סד"מ תרע"ח ע' רצ) דשמן הטוב הוא פנימיות ח"ס כ"י טעמי תורה שיתגלו לעתיד.

(43) הובא באור"ת (ידל אור) לתולים עה"פ ע' תקה.

(44) ראה קידושין לב, ב.

(45) אור"ת שם. סד"מ תרע"ח שם.

שבגשמיות הגשם כא מהענינים שנעשים מלחות הארץ, ואד יעלה מן הארץ והשקה את פני האדמה,³⁷ כמו"כ הוא ברוחניות, דגשם הוא ענין שנעשה³⁸ (נמשך) ע"י אתערותא דלתתא.³⁹ וכיזן שטנין הגשם הוא המשכה שע"י אתערותא דלתתא, מוכן, דזה שע"י אמירת תורה דרשב"י ירד גשם, הוא, מפני שבתורתו של רשב"י ישנה נוסף על המעלה הבאה ע"י אתערותא דלתתא (המשכה מלמעלה מהשתלשלות) גם המעלה דאתערותא דלתתא עצמה, זיכוך המטה.

וַיֵּשׁ לומר הביאור בזה, דזה שחורה [המשכה מלמעלה] ותפלה [עבודת האדם] הם שני ענינים [ובכל אחד מהם יש מעלה] הוא בדרגת הגשמות כמו שנעשות מציאות, אבל מצד שרש הגשמות כמו שמושרשות בהעצמות אין לחלק בין המשכה מלמעלה ובין עבודת האדם.⁴⁰ דישאל וקוב"ה כולא חדי'. דגילוי ענין זה (שישראל וקוב"ה הם חד ממש) הוא בפנימיות החורה, תורתו של רשב"י, ולכן בתורתו של רשב"י יש גם ענין התפלה (זיכוך המטה).

ז) **וַיֵּשׁ** לומר, דזה שאמירת התורה דרשב"י היתה בפסוק הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד הוא מצד שני ענינים. לפי שזה שייך לירידת גשמים (כנ"ל סעיף ה), וגם לפי שזה שפעל ירדת גשמים (שענינם הוא אתערותא דלתתא, עבודת האדם) ע"י אמירת תורה (המשכה מלמעלה, תורתו של הקב"ה), הוא לפי שישראל וקוב"ה כולא חד, ולכן אמירת התורה שלו היתה עה"פ שבת אחים גם יחד שקאי על היחוד דקוב"ה וישראל (כמובא לעיל בתחלת המאמר). ויש להוסיף, דזהו גם מה שבדרוש שלו (שעל ידו פעל ירדת גשמים) מדובר בענין אהבת ישראל, שגם אלה שבתחלה היו מגיחי קרבא דכעו לקטלא דא לדא, לבחור אתהדרו כרחימותא דאחזה, כי ע"י האהבה והאחדות דישאל

(37) בראשית ב, ו.

(38) להעיר מפרשי עה"פ שם, ה' לא המטיר לפי שאדם אין לעבוד את האדמה כ"י וכשבא אדם כ"י התפלל עליהם וירדו.

ולהעיר מרמב"ם הל' תעניות ספ"ג, שאין גוזרין על הציבור תענית כ"י אלא בא"י בלבד ובכלל המטיר. ובמניד משנה שם "שבשאר צירות אפילו בא"י אין להם חומר זה". ואולי י"ל כי בשאר הענינים — עבודת המטה (תענית וכי"כ) היא רק בשביל השפעתם, וכמטר הוא בשביל המציאות שלו.

(39) המשך וככה תול"ו פס"ו, עיי"ש בארובה.

(40) ראה ער"ו סה"מ מלוקט ח"ג ע' צג ראלין.

(41) ראה זח"ג עג, א.